

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Vår ref.:

12/640-

Dato:

11.10.2013

Sammendrag

En mann med lammelser i venstre skulder og arm mente at han ikke fikk like muligheter til utdanning som andre fordi Vestfold fylkeskommune avsto søknad om særskilt tilrettelegging ved bruk av assistent til praktisk fagprøve i helsearbeiderfaget.

Ombudet kom til at det var grunn til å tro at klager hadde fått manglende individuell tilrettelegging når han fikk avslag på assistent uten en nærmere vurdering. Vestfold fylkeskommune måtte derfor sannsynliggjøre at de hadde foretatt en konkret individuell vurdering.

Ombudet trakk frem to av sine tidligere saker hvor det avgjørende var om tilretteleggingen utgjorde en reduksjon av de faglige kompetansekravene og hvorvidt klager ble stilt bedre enn andre ved tilretteleggingen. Formålet med tilretteleggingsplikten er å gi like muligheter, ikke å redusere de faglige kompetansekravene eller å stille personer med nedsatt funksjonsevne bedre enn andre. Vestfold fylkeskommune mente at det ikke skulle gis assistent til oppgaver som normalt utføres av én person i arbeidslivet. Ombudet var ikke enig og la vekt på at tilretteleggingsplikten også gjelder for arbeidslivet. Det var derfor naturlig at man får tilsvarende tilrettelegging også under utdanning. Ombudet fant at fylkeskommunen ikke har oppfylt sin bevisbyrde, da de ikke har dokumentert at gjennomføringen av fagprøven med assistent fører til at klager ikke testes i sine faglige ferdigheter. Det er dermed heller ikke sannsynliggjort at han stilles bedre enn andre ved bruk av assistent til praktisk arbeid. Slik tilrettelegging ville ikke medføre en uforholdsmessig byrde for fylkeskommunen.

Ombudet kom derfor til at Vestfold fylkeskommune handlet i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 12 ved å avslå klagers søknad om å ha med seg assistent på fagprøven.

Fylkeskommunen har i etterkant av ombudets uttalelse innvilget assistent ved avleggelse av praktisk fagprøve i tråd med ombudets uttalelse.

Saksnummer: 12/640

Lovgrunnlag: Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 12

Dato for uttalelse: 28.08.13

OMBUDETS UTTALELSE

Sakens bakgrunn

Fremstillingen av sakens bakgrunn bygger på partenes skriftlige redegjørelser i saken. Saken reiser spørsmål om Vestfold fylkeskommune handler i strid med plikten til individuell tilrettelegging i diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (dtl) § 12 ved å avslå bruk av assistent under praktisk fagprøve i helsefagarbeid.

A har en plexus (nerve) skade og er varig lam i venstre skulder og arm. I 2008 startet han på E attføringsbedrift for utredning i samarbeid med NAV. Han begynte på helsefagarbeid ved kompetansebyggeren F i 2010. Vestfold fylkeskommune har betalt for utdannelsen. A har i denne perioden også arbeidet med helsefag og mottatt arbeidsavklaringspenger fra NAV. A besto teoretisk eksamen i helsefag i 2010/2011. I 2011/2012 meldte han seg opp til fagprøve, som er en prøve i den praktiske utførelsen av læreplanmålene i faget. A søkte om særskilt tilrettelegging ved bruk av assistent under fagprøven.

På bakgrunn av søknaden ble det avholdt et møte med fagsjef C, rådgiver D fra fylkeskommunen og A. I møtet uttalte representantene fra fylkeskommunen at de tolker opplæringsloven forskrift § 3-64 dithen at den ikke gir anledning til å innvilge bruk av assistent som utfører deler av fagprøven etter hans instruksjon. Vestfold fylkeskommune avsto dermed søknaden om særskilt tilrettelegging. Fylkeskommunens hovedbegrunnelse er at A ikke testes i de praktiske ferdighetene i alle læreplanens kompetansemål dersom han får innvilget assistent.

I klagenemnda for fylkeskommunen sin saksutredning står det at det er to alternative muligheter for A til å oppnå dokumentasjon i helsearbeiderfaget.

Alternativ 1)

Dersom han ønsker å bli prøvd i alle læreplanmålene, kan han avlegge en ordinær fagprøve. Han kan få tilrettelegging av hjelpemidler, eventuelt med tillegg av tid. Dersom han består prøven, vil det utskrives et ordinært fagbrev for faget.

Alternativ 2)

Dersom han ønsker å avlegge en kompetanseprøve, vil han bli prøvd i deler av læremålene. Han kan få tilrettelegging av hjelpemidler eventuelt med tillegg i tid. Ved bestått kompetanseprøve, vil det utskrives et kompetansebevis for det han er prøvd i.

A påklaget avslaget til Fylkesmannen i Vestfold. I vedtak av 16. mai 2012 kom Fylkesmannen til at klagen ikke fører frem. I vedtaket heter det blant annet:

«« Forskrift til opplæringsloven § 3-64 setter rammer for særlig tilrettelegging av fag-/svenneprøve og kompetanseprøve. Av første ledd går det frem at praksiskandidater «...skal kunne få forholda lagde til rette slik at dei kan få vist kompetansen ut frå kompetansemåla i læreplanen for faget».

I andre ledd settes det imidlertid noen grenser for denne tilretteleggingen:

«Tiltaka må ikkje føre til at lærlingen, lærekandidaten, eleven eller praksiskandidaten ikkje blir prøvd i kompetansemåla i læreplanen for faget. Der det i kompetansemåla er kravd skriftlege, munnlege eller praktiske ferdigheiter, er det ikkje høve til å leggje til rette prøva slik at desse ferdigheitene ikkje blir prøvde.»

Tilretteleggingen kan altså ikke være så omfattende at praksiskandidaten selv ikke prøves i de praktiske ferdighetene som inngår i kompetansemålene. Fylkesmannen

har sett på kompetansemålene i den aktuelle læreplanen, og ser her at det er praktiske kompetansemål som vil være vanskelig å gjennomføre med det handicap kandidaten har.»

Fylkesmannen har vært i kontakt med Utdanningsdirektoratet og fått en uttalelse på generelt grunnlag. Utdanningsdirektoratet bekrefter den tolkningen Vestfold fylkeskommune har lagt til grunn. Utdanningsdirektoratet viser samtidig til en liknende sak behandlet av Ligestillings- og diskrimineringsombudet vedrørende tilrettelegging av eksamen, samt en tolkningsuttalelse fra Utdanningsdirektoratet knyttet til denne. I den saken uttalte ombudet at kandidater reelt sett må prøves i sentrale deler av faget, og at eksamensresultatet skal gjenspeile de faktiske kvalifikasjonene. Ombudet uttalte videre at den plikt skole og utdanningsinstitusjoner har til individuell tilrettelegging i henhold til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 12 annet ledd, ikke går lenger enn opplæringslovens bestemmelser om tilrettelegging.

A har ikke forsøkt å ta fagprøven uten assistent. Den praktiske fagprøven er det eneste som gjenstår før A kan få godkjent utdanning som helsefagarbeider.

Partenes syn på saken

A:

A mener at han ikke får like muligheter til utdanning som andre på grunn av sin nedsatte funksjonsevne når han ikke får ha med seg assistent på fagprøve.

Vestfold fylkeskommune burde informert om at han ikke kan ha med seg assistent på fagprøve før han begynte på utdanningen. Han forstår ikke hvorfor fylkeskommunen godkjente og betalte utdanningen når de kjente til hans nedsatte funksjonsevne. Det å få fagbrev var hans motivasjon for å begynne på studiet. A mener unnskyldningen fra fylkeskommunen ikke er holdbar. Han opplever nå å være kasteball i systemet på grunn av sin nedsatte funksjonsevne.

A opplevde at han ble overkjørt i møtet med C og D på fylkeshuset i Tønsberg hvor spørsmålet om tilrettelegging under fagprøven var tema. Han opplever at fylkeskommunen ikke ønsker at han skal bli helsefagarbeider.

A hevder at det er mange personer som har hatt assistent ved gjennomføring av fagprøve. Fylkeskommunen får det til å høres ut som om hele fagprøven skal utføres av en annen person og det er helt feil. Han ønsker kun en tilgjengelig assistent som kan bistå han med noen nødvendige oppgaver på instruks fra han.

Det er overhodet ikke et alternativ å få en vurdering av realkompetansen og å få et kompetansebevis. Dette vil ikke gi mulighet til en større stillingsprosent eller til lønnsøkning. Han har brukt flere år på utdanning og avlagt skriftlige eksamener i faget med den hensikt å få et fagbrev.

A uttaler at det er vanskelig å huske på hvilke arbeidsplasser og til hvilke arbeidsoppgaver han har hatt assistent. Ulykken strekker seg langt tilbake i tid, og han har hatt arbeid i flere forskjellige kommuner, arbeidssteder og jobbet med ulike brukere. Så vidt han husker, har han ikke brukt assistent i særlig grad utover de oppgavene der man må og skal være to ved stell og vask. Hans nåværende deltids/helgestilling har verken stell eller pleie.

A reagerer også på at han ikke har fått opplyst på et tidligere tidspunkt at han ikke kunne ha med seg assistent på fagprøven. Dersom han var kjent med det, ville han ikke ha påbegynt utdannelsen.

Vestfold fylkeskommune:

Vestfold fylkeskommune bestrider at de har handlet i strid med tilretteleggingsplikten i dtl. § 12. Å gi A assistent vil stride mot forskrift til opplæringsloven § 3-64 andre ledd. Den praktiske fagprøven er en praktisk prøve hvor han skal prøves i læreplanens kompetansemål. Fagprøven kan ikke overlates til en annen person. Det er kandidaten selv som skal gjennomføre hele prøven. Hvis en annen person utfører deler av fagprøven, vil A få et dokument som beskriver en annen persons ferdigheter. Dette er ikke i tråd med kompetansemålene for å bestå fagprøven som helsearbeider. Kandidater som avlegger den praktiske prøven skal kunne prøves i alle læreplanens mål, og disse er ikke rangert som mer eller mindre viktige. Til oppgaver som det er naturlig at det må være to personer settes det opp assistent. Det gjelder stort sett ved forflytting av pasient fra seng til heis/bad og lignende. Dette oppgis i planleggingsdelen i fagprøven og det søker man ikke om. Til oppgaver som i arbeidslivet utføres av en person forventes det imidlertid at man utfører de alene på fagprøven.

A kan gjennomføre normal fagprøve med tilrettelegging i form av hjelpemidler, eventuelt lengre tid, jf. forskrift til opplæringslova § 3-64 første ledd. Består han denne prøven vil det utskrives et ordinært fagbrev i faget. På grunn av As nedsatte funksjonsevne vil de som tidligere opplyst tilrettelegge innenfor de rammer opplæringslova § 3-64 setter. Man kan søke om tilrettelegging både når det gjelder utarbeidelse av forberedelsesdelen og til selve gjennomføringen av fagprøven. Det er A selv som må søke om de hjelpemidlene han mener det er behov for etter opplæringslovens forskrift § 3-64.

Kandidater som ikke kan eller ønsker å bli prøvd i læreplanens kompetansemål kan få et kompetansebevis som beskriver deres faglige praktiske ferdigheter. Kompetansebeviset er en dokumentasjon på hvilke læreplanmål kandidaten er godkjent i. Man blir ikke kvalifisert som helsefagarbeider med kompetansebevis. I en arbeidssituasjon vil det være opp til arbeidsgiver å bestemme lønn for arbeidstakere med kompetansebevis. Kompetansebevis er en generell praksis for alle og ikke en særordning.

A har en godkjent oppmelding til fagprøven, og han kan når som helst avlegge fagprøven med hjelpemidler og tilrettelegging i form av lengre tid. Dette tilbudet fikk han muntlig i møte som ble avholdt i forbindelse med hans søknad om tilrettelegging. Dette er også skriftlig gjentatt i møtereferat.

Ombudet har merket seg at Vestfold fylkeskommune har vist til forskrift til opplæringslova av 1. august 2009; «Særskilde føresegner for fag-/svenneprøva og kompetanseprøva.» hvor det i § 3-57 står at « Dei hjelpemidla kandidaten har brukt i læretida, skal kunne nyttast under prøva». Verken fylkeskommunen eller A har imidlertid gitt et tydelig svar på hvorvidt A har brukt assistent under arbeidspraksisen.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (dtl.) eller ikke, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven

Direkte og indirekte diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne er forbudt, jf. dtl. § 4 første ledd.

Skole- og utdanningsinstitusjon skal foreta rimelig individuell tilrettelegging av lærested og undervisning for å sikre at elever og studenter med nedsatt funksjonsevne får likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter, jf. dtl. § 12 andre ledd. Brudd på plikten til individuell tilrettelegging skal regnes som diskriminering etter dtl. § 4 jf. § 12 sjette ledd. Etter forarbeidene til loven går ikke kravet om individuell tilrettelegging i diskriminerings- og

tilgjengelighetsloven lenger enn opplæringslovens særlige regler for elever med nedsatt funksjonsevne. Men dtl. skal heller ikke innskrenke rettigheter som elever har etter sektorlovgivningen, jf. Ot.prp. nr. 44 for 2007-2008, s. 184.

Vernet omfatter diskriminering på grunn av eksisterende nedsatt funksjonsevne, funksjonsevne som har vært nedsatt og funksjonsevne som vil kunne bli nedsatt eller antas å være nedsatt, jf. Ot. prp. nr. 44 (2007-2008) s. 251. Både fysiske, psykiske og kognitive funksjonsnedsettelse har et vern etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Plikten til individuell tilrettelegging omfatter ikke tilrettelegging som innebærer en uforholdsmessig byrde. Ved vurderingen av om tilretteleggingen medfører en uforholdsmessig byrde skal det særlig legges vekt på tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmede barrierer, de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen og virksomhetens ressurser, jf. § 12 femte ledd. Brudd på plikten til individuell tilrettelegging regnes som diskriminering, jf. § 12 sjette ledd.

I saker om diskriminering gjelder bestemmelsen om delt bevisbyrde, jf. dtl. § 13. Dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at det har skjedd diskriminering, skal det legges til grunn at diskriminering har funnet sted, hvis ikke den som er ansvarlig for *handlingen, unnlattelsen eller ytringen sannsynliggjør* at det likevel ikke har skjedd diskriminering, jf. dtl. § 13. En påstand om diskriminering er ikke nok til at ombudet kan konkludere med at det er "grunn til å tro" at diskriminering er skjedd. Påstanden må støttes av andre opplysninger eller sakens omstendigheter for øvrig.

Ombudets vurdering

Ombudet skal ta stilling til om Vestfold fylkeskommune har foretatt en rimelig individuell tilrettelegging for A når fylkeskommunen avslår søknad om bruk av assistent ved avleggelse av fagprøve i helsearbeiderfaget.

Formålet med tilretteleggingsplikten i diskriminerings- og

tilgjengelighetsloven er å sikre et likeverdig utdanningstilbud for elever med nedsatt funksjonsevne, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 1.

A er lam i venstre skulder og arm, og det er ikke tvilsomt at han har en nedsatt funksjonsevne som omfattes av dtl. § 4. Dersom A ikke får rimelig individuell tilrettelegging, sikres han ikke like muligheter som elever uten nedsatt funksjonsevne.

Ombudet vil innledningsvis understreke at retten til utdanning er en grunnleggende rettighet i det norske samfunnet. Dette fremgår av FNs konvensjon for økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, artikkel 13 nr. 2 bokstav b, samt FNs konvensjon for rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (Convention on the Rights of Persons with Disabilities, CRPD), artikkel 24.

Fra CRPD artikkel 24 siteres følgende: «States Parties recognize the right of persons with disabilities to education. (...) In realizing this right, States Parties shall ensure that persons with disabilities are able to access general tertiary education, vocational training, adult education and lifelong learning without discrimination and on an equal basis with others». Konvensjonen ble ratifisert av Norge den 3. juni 2013. Ratifiseringen innebærer at Norge har påtatt seg en folkerettslig forpliktelse til å treffe alle lovgivningsmessige, administrative og andre tiltak som er nødvendige for å realisere de rettigheter som er nedfelt i konvensjon.

Spørsmålet er om det er grunn til å tro at A ikke har fått «rimelig» individuell tilrettelegging når han ikke får benytte assistent ved avleggelse av praktisk fagprøve. Ettersom tilretteleggingen skal utføres for hvert enkelt individ, må det foretas en konkret vurdering av hva som er rimelig, og hva som imøtekommer individets konkrete behov, jf. Ot.prp. nr. 44.

(2007-2008) side 181 og 264. Lovens forarbeider trekker opp noen rammer.

Fra forarbeidene, ot.prp. nr. 44 for 2007-2008 s. 184, venstre spalte, siteres:

«Dersom sektormyndighetene har foretatt en vurdering og gitt generelle anbefalinger innenfor sitt ansvarsområde, skal dette normalt tillegges vekt ved vurderingen. Blir slike anbefalinger fulgt, har den ansvarlige for tilretteleggingen normalt oppfylt sine forpliktelser. Det skal derfor mye til før et krav om ytterligere tilrettelegging kan føre frem, med mindre det dreier seg om tilretteleggingsbehov som sektormyndighetene ikke har vurdert.»

Som vist til under sakens bakgrunn har sektormyndighetene, herunder fylkesmannen og fylkeskommunen, hjemlet avslaget på assistent i forskrift til opplæringsloven § 3-64 om særlig

Side 8 av 12

tilrettelegging av fag-/svenneprøve og kompetanseprøve. I medhold av første ledd skal praksiskandidater «...kunne få forholda lagde til rette slik at dei kan få vist kompetansen ut frå kompetansemåla i læreplanen for faget». Rekkevidden av tilretteleggingen begrenses i andre ledd hvor det fremgår at; «Tiltaka må ikkje føre til at ...praksiskandidaten ikkje blir prøvd i kompetansemåla i læreplanen for faget. Der det i kompetansemåla er kravd skriftlege, munnlege eller praktiske ferdigheiter, er det ikkje høve til å leggje til rette prøva slik at desse ferdigheitene ikkje blir prøvde.»

Fylkeskommunen mener at A ikke prøves i kompetansemålene dersom assistenten utfører deler av prøven etter instruksjon fra A. A presiserer at han kun trenger assistenten til å bistå ved behov etter instruks fra ham. Fylkesmannen har i sitt vedtak erkjent at A vil kunne få utfordringer med fagprøven på grunn av sin nedsatte funksjonsevne.

Ombudet er enig i at det er opp til Vestfold fylkeskommune å bestemme eksamensformen for den praktiske fagprøven i helsefagarbeidet innenfor de krav som oppstilles i opplæringslova og tilhørende forskrifter. Ombudet kan heller ikke overprøve fylkeskommunens vurdering av kompetansemålene. På den andre siden mener ombudet at forskriften til opplæringsloven § 3-64 ikke kan tolkes konsekvent dithen at man ikke testes i ens faglige ferdigheter dersom en person med nedsatt funksjonsevne får praktisk bistand av en assistent. Dtl. § 12 skal nettopp sikre at man får en konkret og individuell vurdering av behovet for tilrettelegging sett opp mot kompetansekravene.

Selv om det ikke er helt avklart hvor stort behov A har for assistent i arbeidet og under en fagprøve, er det ikke tvil om at behovet foreligger. Ombudet finner at omstendighetene i saken gir grunn til å tro at A har fått manglende tilrettelegging når han gis avslag på assistent uten en nærmere vurdering. Bevisbyrden går dermed over på Vestfold Fylkeskommune, som må sannsynliggjøre at de har foretatt en konkret individuell vurdering.

Spørsmålet om tilrettelegging under utdanning har blitt vurdert i tidligere saker for ombudet og nemnda. Ombudet vil trekke fram to saker som vi mener illustrerer rekkevidden av tilretteleggingsplikten. Ombudets uttalelse i sak 09/823 gjaldt spørsmål om tilretteleggingsplikten var brutt ved at en elev med dyskalkuli ikke fikk bruke kalkulator på matematikksamen. Ombudet konkluderte med at dtl. § 12 ikke var brutt og la vekt på at tilrettelegging ikke skal medføre at eleven ikke blir prøvet i kompetansemålene, noe som ville vært konsekvensen ved innvilgelse av kalkulator.

Den samme forståelsen av tilretteleggingsplikten er lagt til grunn i Likestillings- og diskrimineringsnemndas vedtak 23/2012. I denne saken tok nemnda stilling til om det juridiske fakultet handlet i strid med plikten til individuell tilrettelegging da fakultetet avsto søknad fra en student som ba om tilrettelegging i form av hjemmeeksamen istedenfor skoleeksamen. Nemnda konkluderte med at det juridiske fakultet ikke hadde brutt sin tilretteleggingsplikt i dtl. § 12 ved å avslå en slik tilrettelegging fordi det var sannsynliggjort at tilretteleggingen vil føre til at eleven/studenten stilles bedre enn andre, og det vil gi eleven/studenten en fordel

Nemndas uttalte følgende i sin vurdering:

«Tilrettelegging må ikke føre til en reduksjon av de faglige kravene til studiet. Under hjemmeeksamen er det lov til å anvende hjelpemidler som ikke kan benyttes under skoleeksamen, slik som støttelitteratur og drøfting med andre, og tester derfor andre ferdigheter enn skoleeksamen.»

Nemnda understreket videre at:

«Formålet med individuell tilrettelegging er ikke at personer med nedsatt funksjonsevne skal stilles bedre enn andre, men at de skal beskyttes mot diskriminering på grunn av manglende tilrettelegging.»

Nemndas uttalelser vil være vurderingstema i spørsmålet om fylkeskommunen har oppfylt sin bevisbyrde. Spørsmålet i denne saken blir dermed om fylkeskommunen har sannsynliggjort at innvilgelse av assistent vil føre til en reduksjon av de faglige kompetansekravene, og hvorvidt A således stilles bedre enn andre ved å ha assistent. Utgangspunktet for vurderingen vil være de konkrete oppgavene assistenten skal bistå med under fagprøven. Ombudet vil understreke at det er forskjell på det å gi 1) praktisk assistanse som legger til rette for at en person med nedsatt funksjonsevne kan utføre den faglige oppgaven, og 2) faglig assistanse som krever at assistenten har fagkompetanse. Det er den praktiske assistansen ombudet mener man i utgangspunktet kan kreve etter dtl. § 12.

Ombudet har bedt fylkeskommunen om å konkretisere hvilke oppgaver A vil ha utfordringer med, som assistenten i så fall må bistå med under fagprøven. Fylkeskommunen har opplyst at alle får assistent til oppgaver man i arbeidslivet må være to personer til å utføre. Det gjelder stort sett ved forflytting av pasient fra seng til heis/bad og lignende. Til oppgaver som i arbeidslivet utføres av en person forventes det imidlertid at man utfører det alene på fagprøven. Fylkeskommunen har utover dette ikke konkretisert hvilke oppgaver A må ha bistand til, eller redegjort for konkrete oppgaver som A skal prøves i. Ombudet mener fylkeskommunens forståelse, om at man ikke får assistent til oppgaver som normalt sett utføres av en person i arbeidslivet, innskrenker formålet med tilretteleggingsplikten i dtl. § 12.

Tilretteleggingsplikten gjelder også for arbeidslivet, og det er da naturlig at man får tilsvarende tilrettelegging under utdanning som man vil få i arbeidslivet.

Ombudet er kommet til at fylkeskommunen ikke har oppfylt sin bevisbyrde, da de ikke har dokumentert at gjennomføringen av fagprøven med assistent fører til at A ikke testes i sine faglige ferdigheter. Det er dermed heller ikke sannsynliggjort at han stilles bedre enn andre ved bruk av assistent til praktisk arbeid.

Vestfold fylkeskommune mener A kan ta fagprøven med andre hjelpemidler og utvidet tid. Ombudet ser ikke at ekstra tid vil gi A likeverdige utdanningsmuligheter som andre.

A kan også få et kompetansebevis som dokumenterer hans faglige ferdigheter. Han bestrider at dette er en tilfredsstillende tilrettelegging. Når det gjelder kompetansebeviset, påpeker han at det ikke gir han tittelen som helsefagarbeider, og han vil få dårligere lønnsvilkår og arbeidsmuligheter. De alternative tilretteleggingstiltakene er derfor ikke tilfredsstillende.

Tilretteleggingsplikten er begrenset til tilrettelegging som vil være uforholdsmessig byrdefullt. Begrensningen er en sikkerhetsventil og skal ikke tolkes for vidt, jf. Ot.prp.nr.44 (2007-2008) s. 265. Det er ikke anført fra fylkeskommunen at innvilgelse av assistent vil være kostbart, praktisk vanskelig eller ressurskrevende. For A vil tilretteleggingen ha stor betydning for hans muligheter i arbeidslivet. Ombudet er på denne bakgrunn kommet til at tilrettelegging i form av assistent på fagprøven ikke er en uforholdsmessig byrde for fylkeskommunen.

Konklusjon

Vestfold fylkeskommune handler i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 12, ved å avslå As søknad om å ha med seg assistent på fagprøven.

Likestillings- og diskrimineringsombudet har ikke kompetanse til å ilegge erstatnings- og/eller oppreisningsansvar. Spørsmål om erstatning og/eller oppreisning avgjøres av domstolene, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 16, jf. § 17.

Ombudet vil oppfordre fylkeskommunen til å tilrettelegge for at han kan avlegge fagprøve innen rimelig tid. Vi ber om en tilbakemelding på dette.

Oslo, 11.10.2013

Sunniva Ørstavik

likestillings- og diskrimineringsombud